

MÄRTS 2015

ERRS TEATAJA

Kultuurkapital jagas aastapreemiaid

**Vabariigi president tunnustas
rahvakultuuritegelasi**

Võru folkloorifestival ootab rahvatantsuhuvilisi

Mehelugu ehk II Eesti Naiste Tantsupidu

**“Rahvakultuuri aastaraamat 2014”
on trükisoojana meie peos**

**Teemaõhtu
„Helju Mikkel 90“ ETV2-s**



TOIMETAJA
Robert Hein

KUJUNDAJA
Henry Semmel

VÄLJAANDJA
EESTI RAHVATANTSU JA
RAHVAMUUSIKA SELTS

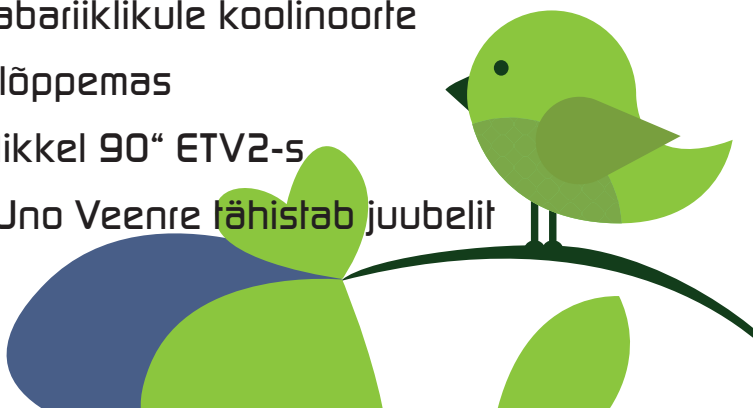
Kaastööd ja ettepanekud
oodatud aadressile teataja@errs.ee

Kujunduses kasutatud graafilised elemendid Freepik.com

Sisukord



- 3** Kultuurkapital jagas aastapreemiaid
- 4** Vabariigi president tunnustas rahvakultuuritegelasi
- 7** Võru folkloorifestival „Päri(mu)s tantsu koht“ ootab rahvatantsuhuvilisi
- 8** MeheLugu ehk II Eesti Naiste Tantsupidu
- 10** “Rahvakultuuri aastaraamat 2014” on trükisoojana meie peos
- 11** Registreerimine X vabariiklikule koolinoorte tantsufestivalile on lõppemas
- 12** Teemaõhtu „Helju Mikkel 90“ ETV2-s
- 14** Rahvamuusikajuht Uno Veenre tähistab juubelit





Kultuurkapital jagas aastapreemiaid

Kultuurkapital, kes sel aastal tähistas oma 90. sünnipäeva, jagas tublidele tegijatele aastapreemiaid 2014. aasta tegevuse eest. Eesti Kultuurkapitali preemiate üleandmine toimus 5. veebruaril kinos Kosmos IMAX. Õhtu lavastas Mart Koldits.

Rõõm on teatada, et Kultuurkapitali aastapreemiad said teiste hulgas ka

Maido Saar - XXVI laulupeo ja XIX tantsupeo «Aja puudutus. Puudutuse aeg» hinge ja südamega jagatud puudutuste eest (3500 eurot)

Hirvo Surva - XXVI laulupeo ja XIX tantsupeo «Aja puudutus. Puudutuse aeg» hinge ja südamega jagatud puudutuste eest (mitterahaline preemia)

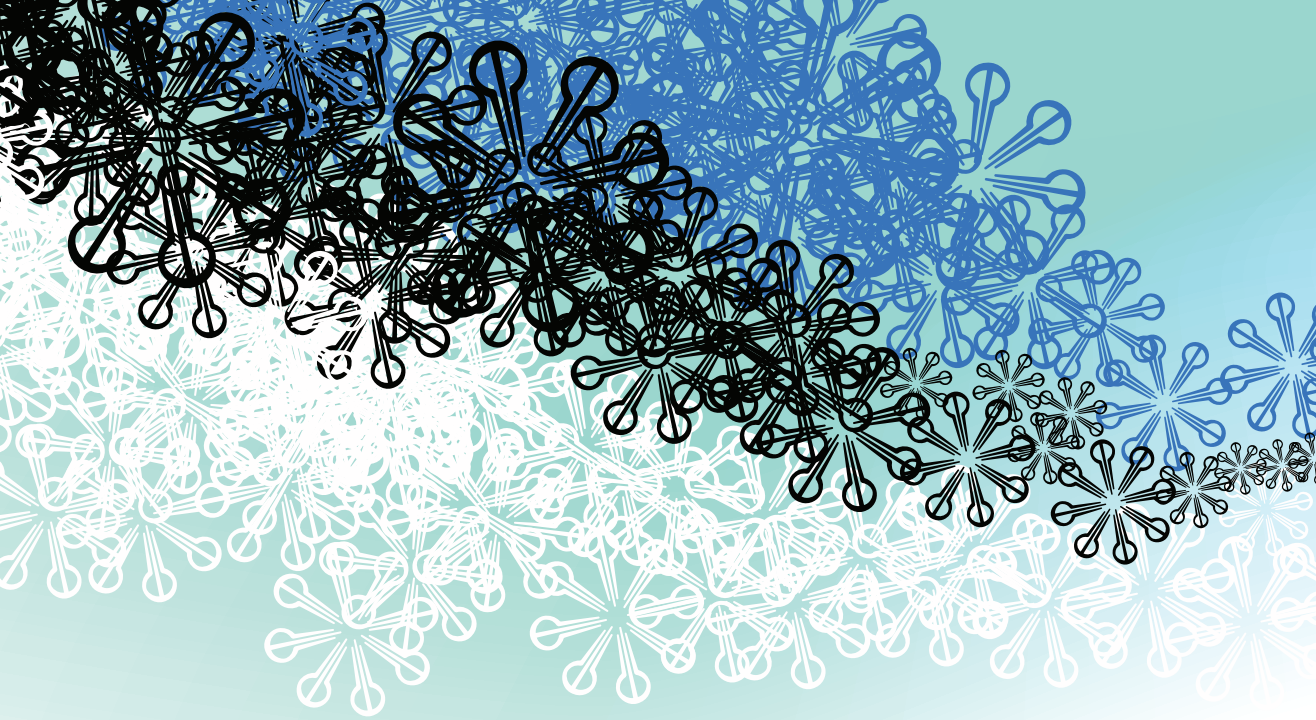
Igor Tõnurist - elutööpreemia, Eesti rahvarõivakultuuri väärtustamise ja edendamise eest (6000 eurot)

Juhan Uppin, Pille Karras, Kristel Laas, Jaanus Põlder, Heino Tartes, Enrik Visla - eriilmelise ja õnnestunud rahvamuusika suurpeo «Pillipidu» eest (3500 eurot)



EESTI KULTUURKAPITAL

Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts soovib kõigile tunnustuse saajatele palju õnne ka edaspidiseks!



Vabariigi president tunnustas rahvakultuuri- tegelasi

Tekst: Kerli Kivistu

President Toomas-Hendrik Ilves andis Vabariigi aastapäeva eel Eestile osutatud teenete eest 99 inimesele riikliku autasu. Neist kaks, XIX tantsupeo „Puudutus” pealavastaja Mairo Saar ning Haljala Gümnaasiumi õpetaja Viivi Voorand olid nõus oma emotsioone ERRSi Teatajaga jagama.



Valgetähe III klassi teenetemärk

Maido Saar - Tekkis küsimus, et miks mina?

„Teenetemärk on käes, kõik rituaalid on toimunud, aga kui aus olla, siis see ehmatas mind alguses ära,“ sõnab Maido Saar ning lisab, et selline autasu tähendab suurt kohustust ja austust kogu rahvatantsu maailma vastu. Saar ütleb, et on õnnelik inimene, sest tema töö ja hobi on kokku langenud. „Ma olin teismeline maapoiss ja Tilsi lastekodulaps. Üks hetk otsiti sealsesse kohalikku kultuurimajja üht tantsupoissi. Mõtlesin, et kaotada pole midagi ja võtsin ettepaneku vastu. Sealt see tantsupisik minu sisse pugus,“ muljetab ta.

Selgub, et esimene Tantsupidu, kus Maido Saar käis oli niivõrd nakatav, et mees otsustas pärast seda Tallinna Ülikooli seda eriala suisa õppima minna. „Ma olen väga õnnelik, et meie treener oli Mait Agu. Ta õpetas, mis on liigutuse väärtus ja milline hing on liigutuse sees. See andis mulle erialaselt tohutult palju juurde,“ räägib Saar ning lisab, et pärast õpinguid läks ta selle ala peale tööle ja teenib tantsuga leiba tänase päevani.

Hetkel on mehel käsil suur projekt rahvatantsurühm Kagu Kabujalakõsõ, kuhu Saar oma energia suunab ning milles enda sõnul mõnuleb. „Ma armastan oma töös kõige rohkem seda, et pean pidavalt olema liikumises, see paneb positiivses mõttes rakkesse. Ma naudin enne tantsutundi seda, et 40 noort säravat inimest vaatavad otsa. See, kuidas toimub mõlemapoolne andmine ja nauti-

mine, teebki mind õnnelikuks inimeseks,“ muljetab Saar.

Tunnustatud tantsuõpetaja on arvamusel, et Eestil on tugev rahvatantsukultuur ja me ei tohiks seda häbenda. „Ma ei karda, et rahvatantsu populaarsus kaoks. Näen, kui aktiivselt tantsupedaagoogid vähese raha eest seda kultuurimajades õpetavad. Au ja kiitus. Me pöörame tihti pilgu oma juurte juurde, ehk tantsu ja laulu poole. See arendab ja viib meid edasi. Nii ka kahekümne aasta pärast,“ sõnab Saar kindlameelselt.

Jõudes tagasi teenetemärgi saamise juurde jääb Maido Saar mõttesse ja lausub, et kõige tähtsam on, et see tunnustus ei suigutaks inimest ja ei ajaks nina püsti. „Seega, minu kohustus on teha oma tööd hästi edasi,“ ütleb ta.



Maido Saar



Valgetähe V klassi teenetemärk

Viivi Voorand - Mulgi- maal öeldi selle kohta : “Pauk ja puusärk!”

2014. aasta sügisel täitis 50 aastat Viivi Voorandil kultuuripöllul. „Olin 14-aastane, kui Lille Arraste mind endale appi palus rahvatantsurühmi saatma Karksi-Nuia rahvamajja,“ meenutab Voorand ja lisab, et Lilled oli hea omadus hõigata proovides kõiki samme õigete nimedega - tänaseni meeles ja algoskused juhendamiseks olemas. „Mul on selle kohta oma ütlemine ikka ka: Olen lõpetanud Lille Arraste Tantsukadeemia!,” ütleb ta.

Huvisid oli Voorandil palju, aga kuidagi juhtus nii, et tulevase eriala osas jäi ikka peale muusika. Ta õppis Tallinna Pedagoogilises Instituudis kooriju-

Lisaks Viivi Voorandile ja Maido Saarele sai presidendilt tunnustuse ka näitleja ja suupilli traditsioonide hoidja **Feliks Kark**. ERRS soovib ka Feliksile palju õnne tunnustuse puhul!

hiks-muusikaõpetajaks ning rahvamuusika juurde sattus ta 1973. aasta sügisel väga juhuslikult. Nimelt, ülikoolikaaslane kutsus „Leegajusse“. „Igor Tõnurist pani mind katsetel kohe helletama ja võttis oma kampa. Ju mu nii-öelda kõva kõri sobis,“ muljetab Voorand. Ta meenutab, et pärast seda kutsuti teda Lahemaale regilauluansamblit tegema. Suureks varanduseks kujunesid need inimesed Lahemaalt, kellega saatus ansamblis kokku viis. „Neil oli kaasavaraks pisut regilaule, aga rohkem uuemat rahvalaulu ja pillilugusid. Meie, nooremad, võtsime üle ajapikku ka nende laulude tunnetuse. Oleme suutnud seda tänaseni, ka 40 aastat hiljem, endaga hoida,“ ütleb Voorand.

Ta mõtiskleb oma tegemiste ja tööde üle ning peab oluliseks mainida üht tähtsat ametit. „Samavõrra kui mitte rohkemgi on tähtis olnud mu palgatöö muusikaõpetajana, sealhulgas solistid, ansamblid ja kordades ajamahukam koorijuhitöö 3-4 kooriga. Olen õnnelik, et suurem osa lapsi tahavad veel laulupeol laulda,“ mainib Voorand.

Presidendi teenetemärgi üle on Viivi Voorand väga uhke ning lausub, et esitsa tabas teda suur ehmatuse. Kallis orden on juba peos, aga üleandmine pole siiani kohale jõudnud. „Üllatus-üllatus - tervitused tulevad isegi lirimaalt, Soomest ja Kanadast. Need mitmed sajad õnnitlused teevad ju südame soojaks!“ lausub Voorand tänulikult.



Viivi Voorand



Võru folkloorifestival „Päri(mu)s tantsu koht“ ootab rahvatantsuhuvilisi



8.-12. juulini 2015. aastal ootab Võru taas kõiki rahvatantsuhuvilisi: tantsijaid ja tantsust lugu pidavaid inimesi folkloorifestivalile, sest päri(mu)s tantsu koht on just siin.

Võru folklooripidu sündis kaksikümmend üks aastat tagasi just tänu soodsale tantsupinnasele - Võrumaal on rahvatantsu alati au sees peetud, peoga tahtsid korraldajad maailma rikkaliku tantsupärandi võrokestele koju kätte tuua ja ennast maailmale näidata.

Eesti rahvatantsul on Võru Folkloorifestivalil alati väärikas koht olnud. Tahaksime meie rikkalikku tantsupärandit veelgi enam esile tuua, seda mõtet toetab ka tänavuse peo teema „Millest rikkad, sellest helled!“ Kutsume Eesti-maa rahvatantsijaid Võru peol osalema. Pakume võimaluse veeta koos tantsurahvaga laiast ilmast mõnusalt aega, näidata publikule meie ilusat rahvatantsu, saada osa festivaliüritustest.

Eesti rühmadel palume ette valmistada 10-15-minutilise (soovituslikult oma paikkonna pärimusel põhineva) folkloorikava esitamiseks pealaval ja/või vabalaval. Vabalaval võib kava koosneda ka rahvuslikest lava- ehk autoritantsudest. Pealava esinemisel tuleb kasutada elavat muusikat. Vabalava esinemistel on lubatud kasutada saatemuusikat ka helikandjalt.

Kõik tantsurühmad esitavad ühiselt festivali ava- ja lõppkontserdil kaks (mõlemal kontserdil) folkloorset tantsu, mis selguvad peale rühmade registreerumist. Nendele lisanduvad tänavatantsul esitamisele tulevad tantsud, mis avaldatakse festivali kodulehel.

Vaata festivali kodulehte
www.vorufolkloor.ee ja registreeru
kindlasti (vorm kodulehel)!
Päris tantsu ja päris tantsija koht on
Võru folkloorifestivalil!





MeheLugu ehk II Eesti Naiste Tantsupidu

Tekst: Kerli Kivistu

Järgmise aasta suvel on tulemas II Eesti Naiste Tantsupidu, mis annab võimaluse Eestis ja ka väljaspool Eestit tegutsevatele nais- ja neiduderühmadele taas tunnetada koostantsimise ja üheshingamise lummust.

Tantsupeo proovidega veel alustatud ei ole, aga hoogsad ettevalmistused peo läbiviimiseks juba käivad. „Tööd on alustanud tantsupeo toimkonnad. Hetkel on käsil valiku tegemine ehk millised tantsud jäävad millisele rühmaliigile tantsida. Juba augustis ilmub tantsuraamat tantsupeo tantsude kirjeldustega,“ sõnab peakorraldaja Airi Rütter.

Iga kõrvaltjälgiat huvitab, et kuidas sündis Naiste tantsupeole nimi - MeheLugu. Selgub, et idee kasvas välja eelmisest peost, mis oli NaiseLugu. „No ei olnudki mingit nuputamist, sest see oli meil juba esimesel peol selge ja me pole selles hetkegi kahelnud. Mõned on seda kuuldes arvanud, et nüüd hakkavad naised luua seljas mööda muru lendama, aga

luuatantsu esialgu kavas ei ole,“ sõnab Rütter.

„Kui võrrelda I ja II Eesti Naiste Tantsupidu, siis esimesel peol mõtiskles naine ise oma elu ja saatuse üle sellel tuulepealsel maal. Nüüd aga mõtleb mees eesti naisest läbi tantsukeele,“ mainib Rütter rääkides II Naiste tantsupeo kontseptsioonist.

Eriline on suursündmus selle poolest, et pakub võimalust tunnetada suure peo õlatunnet kõigile Eesti naisrühmadele, samuti neile, kes suurele Puudutuse peole ei mahtunud. Et ükski naisrühm ei jääks peale suurt pidu omaette nurka nukrutsema ning tantsulusti ja head tahet jätkuks ka neil naisrühmadel, kes suurel peol ei olnud. Et neidudel oleks põhjust

taas tulla kokku, moodustada oma tantsurühmi ja tantsida edasi eesti rahvatantsu. Väikene lootusekiir paistku ka memmede tantsurühmade aknasse.

Eelmise aasta novembris toimus Jõgeval II Uute Naistantsude konkurss, mille eesmärgiks on leida uusi tantse II Eesti Naiste Tantsupeo repertuaari. Rütter räägib, et praegu on konkursil esitatud tantsudest sõelal 19 tantstu. „Üks kindel tants on konkursi võidutants - Kätrin Järvisel „Leemekulbiliigutajad“. Osa tantse tuleb peokavasse ka niinimetatud naisrühmade kullafondist. Ja mõned märgilise tähendusega tantsud on tellimisel,“ ütleb ta.

Kuid iga ürituse korraldamisega kaasnevad mured ja rõõmud. Airi Rütteri sõnul on järgmise aasta Naiste tantsupeo korraldamise juures peamiseks mureks see, et Jõgeva on väike linn, kus eksisteerib täismõeteline staadion, aga puudub vajaliku suuruse ja kõrgusega tribüün, kust pidu mugavalt jälgida. „Sellise tribüüni rentimine on selle peo kõige suurem väljaminek. 2. veebruaril avasime naiste küünlapäevaõhtuga tribüünifondi, kuhu ootame annetusi kõigilt tantsusõpradelt,“ lausub ta. Sellegipoolest pole halba ilma heata. Nimelt, osavõtjad näevad kaunist Vooremaad ja väikese koha võlu ongi see, et ollakse rohkem koos ja üheperetunne on tugevam.

Eesti Naiste Tantsupidu toimub 12. juunil 2016 ning peost osavõtvõimalus loodetakse pakkuda ligi 200-le naisrühmale, 20-le neiduderühmale/memmederühmale ja veel mõningatele segarühmadele.

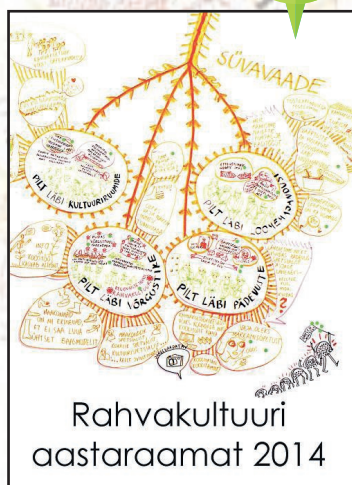


Airi Rütter



“Rahvakultuuri aastaraamat 2014” on trükisoojana meie peos

5 EUR



„Oli puudutav ja meeldejääv aasta“, ütleb raamatu sissejuhatavas intervjuus Eino Pedanik, kultuuriministeeriumi rahvakultuurinõunik. Aastaraamatu läbivaks teemaks on „Aja puudutus. Puudutuse aeg“.

2014.aasta suur laulu- ja tantsupidu, oli tippsündmus, mis puudutas. Puudutas omal moel, omal kombel. Olenemata sellest, millisest Eestimaa nurgast me pärit oleme.

Läbi paljude vaatepunktide ja mitmete inimeste toome teieni eriilmelised lood. Ajast, mis puudutas.

Raamatust leiad huvipakkuvaid artikleid ja fakte, intervjuusid ja mälestusi. Kas oled teadlik, et just 2014 aastal kanti UNESCO vaimse kultuuripärandi esindusnimekirja suitsusaunakombestik? Või seda, et EESTI Rahvakunsti ja Käsitööliit tähistas oma 85. juubelit? Oled kuulnud, mida Laurits siis õigupoolest lubas? Või seda, kus saad teha ühe pingiringi? Mil-

lise linna peatänaval leiad pitsikeskuse? Kui mitme teatritrupi juurde jõuab Tiit Alte? Seda, et lõõtspillimängijad tähistasid Kikka aastat, oled vast kindlasti kuulnud? Või seda, et Aasta Kodanikuks valiti tantsupedagoog Ilma Adason? Me usume. Sind teadvat, et Rahvakultuuri Keskus möödunud sügisel oma 20. sünnipäeva tähistas. Avatud seminariga „Kolm vaadet rahvakultuurile“. Sel rahvakultuuri laiema mõtestamise päeval grupiloominguna vormunud mõtteist sai Joonmeedia vahva visuaali abil selle aastaraamatu läbiv kujundus.

Aastaraamatust leiab iga lugeja midagi, mis puudutab.

Rahvakultuuri Keskusest ka soetada - selle maksumuseks on 5 € .

Rahvakultuuri Keskus tänab kõiki kaasautoreid ning toimetuse liikmeid. Rahvakultuuri aastaraamat ilmus Eesti Kultuurkapitali toel.



Registreerimine X vabariiklikule koolinoorte tantsufestivalile on lõppemas

Tuletame meelde, et registreerimine 16.-17. mail toimuvale X vabariiklikule koolinoorte rahvatantsufestivalile on lõppemas.

Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts ning Pelgulinna Gümnaasium koos Kose tantsijatega korraldavad järjekorras juba kümnendat koolinoorte rahvatantsufestivali, mis sel aastal toimub Kosel.

Osalema on oodatud kõik koolide rahvatantsurühmad (vanus piiramata), kellel on vaja ette valmistada kaks tantsu: üks tants on vabalt valitud oma kodukoha rahvatants või eesti autoritants, teisena tuleb esitada üks oma kodukoha rahvamuusikale loodud omaloominguline tants.

Festivalil pakuvad huvitavat ning harivat tegevust pakuvad Eesti Rahvusliku Folkloorinõukogu noortekoda, Kose noortekeskus, kodukaitse, tantsurühma KAPAK noored ning Kose tantsuõpetajad ja treenerid.

Festivalile registreerimine kestab 10. märtsini. Lisainfot osalemistasude ja registreerimise kohta saab ERRSi koduleheküljelt www.errs.ee.



Teemaõhtu „Helju Mikkel 90“ ETV2-s

Tantsumemm Helju Mikkel tähistab 13. märtsil oma aukartust äratavat 90. juubelit. Helju Mikkel on olnud pikka aega Tartu Ülikooli Rahvakunstiansambli juht ning tema kodust, Haldja talust, süüdatakse tantsupeo tuli.

ETV2 tähistab tantsumemm Helju Mikkeli 90. sünnipäeva temaatilise saatekavaga pühapäeval, 15. märtsil, kaks päeva pärast Memme õiget sünnipäeva ja päev pärast pidulikku juubelikontserti Tartus.

„**Karikakrapäev**“ on värskelt valminud dokumentaalfilm 70-aastase Tartu Ülikooli Rahvakunstiansambli ajaloost ja tänapäevast. Režissöör Urmas Reisberg annab värvika ülevaate TÜ RKA kuulsusrikkast minevikust ja jälgib vanema teatari segarühma teekonda 2014. aasta tantsu-

peole. Intervjueeritud on kunstilisi juhte Helju Mikkeli, Henn Tiivelit ja Aveli Asberit, kasutatud rohkelt arhiivikaadreid.

„**Haldja talu valgus**“ on 1989. aastal valminud portreesaade Helju Mikkelist režissöör Merike Veskuse teostuses.



Teemaõhtu kavas on kolm saadet:

Kell 21.20.

Dokumentaalfilm „Karikakrapäev“
(Plank Film 2015).

Kell 21.55.

Haldja talu valgus - Helju Mikkell
(ETV 1989)

Kell 22.50.

Elavad mustrid (Tallinnfilm 1970)

„**Elavad mustrid**“ on Andres Söödi rahvuslik muusika- ja tantsufilm, mis tehti 1970. aastal Keskteleviseiooni tellimusele üleliidulisele publikule, et tutvustada Eesti rahvakultuuri. Kihnu ja Setu laulikute kõrval täidab enam kui pool tundi tantsudega Tartu Ülikooli Rahvakunstiansambel. Film taastati TÜ RKA 70. juubeliks Rahvusrhiivi filmiarhiivis olnud filmilindilt ning seda näidatakse Eestis tõenäoliselt esimest korda ligi 40 aasta järel. Filmi stsenaaristid on Helju Mikkell ja Paul-Eerik Rummo. Filmi pikkus on 1 tund ja 5 minutit.

MTÜ Tartu Ülikooli Rahvakunstiansambel andis „Karikakrapäeva“ ja „Elavad mustrid“ välja ka DVD-l. Kolmest plaadist koosneval DVD-komplektil sisalduvad veel dokumentaalfilmi jaoks tehtud pikad intervjuud Helju Mikkeli, Henn Tiiveli ja Aveli Asberiga, samuti TÜ RKA kroonikaadrid reisist Soome 1962. aastal ning ansambli tegemistest 1980.-81. aastal. DVD-komplekti hinnaga 12 eurot on võimalik igal tantsuhuvilisel endale tellida, kui tellimus esitada meiliga aadressile laurileht.post@gmail.com.



Rahvamuusikajuht Uno Veenre tähistab juubelit

24. märtsil saab 95 aastaseks legendaarne rahvamuusikajuht Uno Veenre. Maestro tähistab juubelit kontserdiga Tallinnas Nõmme Kultuurikeskuses 28. märtsil algusega kell 15.00.

Kontserdil saab kuulda läbilõiget Uno Veenre loomingust. Ta on kirjutanud ja seadnud hulgaliselt lugusid rahvamuusika-, kammer- ja puhkpilliorkestritele ning loonud mitmeid soolo-, ansambli- ja koorilaule. Esinevad Ooper-Kvartett, Nõmme Pillikoor, Harju KEKi Rahvamuusikaorkester, Põhjapiigad, Väino Puura, Urve Tauts ning kavajuht Jüri Aarma. Kontsert on kuulajatele tasuta!

Uno Veenre on õppinud Tallinna Konservatooriumis, Tallinna Muusikakoolis, Riiklikus Konservatooriumis. Lõpetanud Heliloojate Liidu seminari 1958. aastal. Tegutsenud orkestrandina, ansambli- ja koorijuhina. Töötanud ENSV Rahvaloomingu Majas, muusikasaadete toimetajana Eesti Raadios, dirigendina Noorsoo Kultuuripalees, A/Ü Kunstilise Isetegevuse Majas, Kirovi nim. kalurikolhoosis ja Tallinna Toomklubis.

Eesmärgiga populariseerida eesti rahvamuusikat ja rahvalikku heliloomingut moodustas Uno Veenre 1960. aastal Eesti Raadio juurde rahvamuusikaansambli ja aastal 1965 orkestri "Vikerlased", mis andsid tõuke laialdasele rahvamuusikaansamblite moodustamisele ja elavdas huvi rahvamuusika vastu üle Eesti. Ta on olnud eestvedajaks ka Eesti Orkestrijuhitide Rahvamuusikaorkestri (1964) moodustamisel ja vabariiklike rahvamuusikapäevade korraldamisel. Aastatel 1960-2000 oli Veenre üldlaulu- ja tantsupidudel rahvamuusikaorkestrite üldjuht. Võib öelda, et tänu Uno Veenre tegevusele rahvamuusika populariseerimisel säilis Eestis laulukooride ja tantsurühmade kõrval ka rahvamuusika harrastamine.





Sünnipäevalapsed märts



Solvi Kruus	02.03.1965	50
Eevi Koppelman	03.03.1935	80
Leili Nael	03.03.1945	70
Lea Kurvits	07.03.1970	45
Marge Luude	12.03.1965	50
Helju Mikkel	13.03.1925	90
Helju Veedam	13.03.1950	65
Riina Roost	14.03.1985	30
Karmen Ong	15.03.1980	35
Toivo Kasemets	16.03.1940	75
Taivo Aljaste	17.03.1975	40
Ivi Lehtmets	19.03.1950	65
Külliki Arjokesse	20.03.1965	50
Linda-Elisabeth Laht	21.03.1925	90
Uno Veenre	24.03.1920	95